

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po posti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četert leta 1 gl. 20 kr.
V tiskarnici sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za pol leta 1 gl. 80 kr., za 1/4 leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XLVI.

V Ljubljani, 1. kimovca 1893.

List 35.

Opatija trapiška Marija-Zvezda v Bosni.

Nekaj let pred zavzetjem Bosne po Avstro-ogerski došlo je v avstro-ogersko nekoliko redovnikov reda sv. Bernarda, ostreje prenovljenega pravila, z imenom Trapisti; ker se je obnovljeni strogi red začel v kraju in samostanu „la Trapè“ na Francoskem, za to se ti menihi zovejo bratje in oo. trapisti.

Ta Bernardov (cistercijski) red ima redovna pravila sv. Benedikta; iz tega Benedikto-Bernardovega (cistercijskega) reda je vzrastla nova mladika poostrenega, prenovljenega in preopravljenega reda — družbe trapistov. Ti menihi iskali so si nove naselbine v Avstriji, Ogerski in Hervaški; toda takratne vlade, v onih okrajinah, niso jim dovolile naselitve. Odišli so v carstvo turško-otomansko, v jugoslavensko okrajino Bosno, kupili ob reki Vrbas komad zemljišča na vzhodno stran, uro hoda oddaljeno od mesta Banjaluke. Kar jim takrat vladni možje, boječi se za ude kerščansko-rimo-katoliške Cerkve, niso dovolili, dovolili so jim možje turške vlade, verniki islamske-mahomedske vere.

Verni, pobožni in strogo spokorni menihi trapisti nastali so se v malo, slabo in velesiromaško bosansko drevno-blatno kočico. In ta prerevna kočica bila jim je tukaj prvi samostan in cerkev zajedno; tej koči slično težko bilo bi najti, kojo štal, hlev na Slovenskem.

Začeli so z velikim trudom zapuščeno, zanemarjeno in neobdelano zemljo obdelovati, ter za sebe in za druge, v potu obraza svojega si kruh služiti in uživati. Molili so Boga, častili Marijo Devico in pridno delali; siromaško in v stiski živeli, neumorno in terpežno napredovali. In iz malega semena postalo je veliko in košato

drevo: iz preuboge, male in slabe kočice postal je velik in obširen samostan s prostorno cerkvijo, poleg pa lepi izgojiščni vstav in šole za sirotne dečke, okolo pa raznoverstne delavnice, tvornice in kmetijsko-gospodarska poslopja; prostrana dvorišča, vertovi, mirodvor, vinogradi in gaji; vse to pa obdaja okrožni, ogradni zid. Izmed poslopji dviga se kviško visoki cerkveni zvonik, kazoč, kakor perst kazalec, gori proti pravi večni srečni domovini, iz solzne doline v rajsko veselje. To je sedaj trapiška opatija „Marija-Zvezda.“

V tem obzidanem okrožju in obširnem poslopju, kako je vse tiho, mirno, redno, čedno, priprosto in umetno, marljivo in delavno; tu je duševno in dejansko še, kakor o apostolskih, prvo-kerščanskih časih, prvotno redovno-meniško-puščavniško življenje: življenje verno-pobožno, čednostno-spokorno, premišljevalno in delavno.

V samostanski cerkvi se pogosto slišijo množestvilni človeški glasovi v noči in po dnevu, ki molijo, hvalijo, slavijo Boga trojedinega in častijo Božjo Mater Marijo Devico: opravljajo točno in obredno cerkveno službo Božjo. V samostanskem zbiralšču sliši se pogosto: Beseda Božja, sveti nauki, opomini, naloge, vodila in razlaganje redovnih pravil. Drugej, v obširnih samostanskih poslopih, se ne sliši govorenja, le tu in tam se v posebni potrebi, pa le z dovoljo višjega, nekoliko pogovori.

Vendar ti menihi moléé živo govorijo — pridigujejo z izglednim, zatajevavnim, verno-pobožnim, spokornim in delavnim življenjem svojim; z obilnimi molitvami, iskrenim bogoslužjem in obilnimi dobrimi deli. Kedor dobro misleče, verno in pametno vse to pregleduje, prav premisli in razumuje, deluje vse to več v dušo in serc

verno-kerščansko, kakor naj izbraniji, najbolj iskreni govorniki in govori; več kakor zamorejo delovati najboljše knjige in spisi.

Redovniki sv. Bernarda, trapisti, pa osobito častijo presv. Devico Marijo — Mater Božjo; sme se po vsi pravici reči in priznati, da so služabniki Marije Device — redovniki Marijanski.

Pod vlado turško, naseljeni v deli-bašinem selu pri Banjaluki, v Bosni, o času mahomedske sile in stiske, ter negotovosti imetja in življenja, imeli so mnogo prestat, predno je tu izšla sedanja krasna „Marija-Zvezda.“ Pervi predstojnik trapiške redovne občine, „pater Franc,“ moral je potovati v daljni Carigrad, k caru turškemu, da je dobil dovoljenje „ferman“ (carsko pismo) za zidavo terdnega samostana, za zvonjenje in druge naprave. Posebna dobrota tega samostana pa je to, ker jim je dovoljeno bilo napraviti vstav za izgojo in šolanje sirotnih dečkov. Tu imajo ubogi dečki modro, previdno, krepko-kerščansko izgojo; učnike in izgojitelje, ki jim z lepimi izgledi, dobrimi nauki, praktičnimi dejanji in najkoristnejimi deli pomagajo izobraziti in vzmožiti se za prave verno-kerščanske, delavno koristne mladenčce in može.

Pa še več in obširneje delovali bi trapisti duševno in telesno, ko bi peklenško-človeške zavidnosti ne bilo. In ta gerda zavidnost, sumičenje, podtikanje slabih namenov, nepravilna presojevalnost ie jim mnogo zavirala in zaverla, preprečila in odklonila.

Največ pa bode v oči in vest mnoge to, ker trapisti strogo, ostro, spokorno, redovno-pravilno živijo. Istinito sme se reči, da so po duhu in dejanju pravi menihi — redovniki. Trapisti so v resnici lepota in resnost redovno-meniškega življenja v sv. rimo-katoliški Cerkvi.

Velika milost v tem redu je pa tudi ta, ker sprejmo v družbo svojo tudi takove, koji bi v druge redove ne bili sprejeti. Sprejmejo se mladi, srednje človeške starosti, že ostareli; učeni, priprosti, rokodelci, poljedelci, sluge in gospodje, nizki in visoki, svečeniki in svetovnjaki, pravični, nedolžni, pa tudi ubogi skesani grešniki.

Marija Devica je pribežališče grešnikov; za to, ta Marijin, Bernardov trapiški red sprejema vse, kateri le resno voljo imajo poboljšati se in kerščansko-spokorno živeti in dušo si gotoveje zveličati. Pravični in nedolžni v tem redu zamorejo varniše in gotovejše pravičnost in nedolžnost ohraniti in spopolniti; grešniki pa se pravilnej in bolj za gotovo spokoriti, grešnih padcev se obvarovati in kerščansko popolnost sigurneje pridobivati in spokorjeni večno zveličanje si zagotoviti.

Res je redovno trapistovsko življenje ostro; preostro pa le ni, kedor ima dobro voljo, živo vero, hrepenenje ljubiti Boga — križanega Jezusa in se po smerti telesa večno veseliti v nebesih, kamor se le po potu križa in zatajevanja samega sebe pride. Ravno ta trapiška redovna ostrina je koristna, ker vedno odrezuje izrastke grešnih strastij, osobito mesenega poželjenja, nepokorščine in oholosti.

Trapisti za sebe in osebo svojo malo potrebujejo; vendar mnogo delajo, so podvzetni in v raznih časnih, koristnih in potrebnih strokah napredujejo, toda največ v korist ubogega človeštva.

Spoštovani čitatelji mile „Zgodnje Danice,“ v nadaljnih črticah hočem vam posamezno opisati še več zanimivega, koristnega, kar vam ni še povse znanega o teh menihih, o njihovem samostanu, deškem vstavu in drugih zadevah, ker znano mi je, da mnogi bi radi o tem kaj več zvedeli in natančneje zaznali. (Dalje nasl.)

Cerkveno leto,

ali letni sveti časi in dnevi.

Spisal Ivan Komljanec.

Tretje poglavje.

(Dalje.)

Velikonočna doba.

§. 24. Popraznovanje velikonočnega praznika.

Njega dni so obhajali velikonočni praznik tudi zunanje osem dni; pozneje le tri dni, kakor ukazuje še pismo papeža Urbana VIII. z dne 13. septembra 1642. Papež Klemen XIV. je l. 1771 skrajšal tudi te tri dni na dva zapovedana praznika; poleg velikonočne nedelje je le še velikonočni ponedeljek zapovedan praznik.

Novokeršчени so vsaki dan osmine prišli k sv. maši belo oblečeni.

Liturgično se velikonočna nedelja še vedno obhaja z osmino. Cerkvene molitve se ozirajo na vstajenje Kristusovo, in pa na oni srečni dan, ko bode tudi nam došla ura častitljivega vstajenja.

Velikonočni praznik s svojo osmino je po cerkvenem praznovanju predpoda nebeškega svetkovanja. Cerkev nas v duhu prestavlja v družčino nebeščanov, ki v nebesih prepevajo božjemu Jagnjetu večno „Alelujo.“ V duhovniških dnevnihi molitvah izostanejo vsi taki deli, katerim so vsebina spodbujanja, opomini, svarila, podučevanja. Nebeščanje vsega tega ne potrebujejo.

Velikonočni nedelji sledi šest nedelj zapored. Perva se imenuje „bela nedelja.“¹⁾ Ime izhaja od tedi, ker so novokerščenci, keršчени v dan velike sobote belo obleko — znamenje kerstne nedolžnosti — ta dan zopet slekli.

Berila in molitve povelikonočnih nedelj govoré o prikazovanji Kristusovem, kažejo na bližajoči se

¹⁾ Dolenjci jej pomenljivo pravijo: Botrična nedelja.

odhod njegov v nebesa, in se po nekoliko ozirajo že tudi na prihod sv. Duha.

§. 25. Prošnji ali križev teden.

Teden, v katerem se obhaja praznik vnebohoda Kristusovega, imenuje se „prošnji,“ ali tudi „križev teden.“ Tri dni pred imenovanim praznikom, namreč v ponedeljek, torek in sredo, obhajajo se očitni obhodi, ki se pomikajo iz cerkve čez polje med molitvami in pobožnim popevanjem. Začetnik tej pobožni vaji je škof Mamert, ki jo je vstanovil l. 469 v svoji škofijski cerkvi Vijenski. To mesto so namreč takrat stiskale hude nadloge: slaba letina, požari in zverinjad²⁾; da bi se Bog ljudstva usmilil, in ga rešil groznih stisk, zapovedal je imenovani škof skupne pobožnosti in očitne obhode.

Vzglede cerkve Vijenske so začele posnemati tudi druge cerkve po Francoskem. Cerkveni zbor Orleanski je l. 511 ukazal, da se imajo praznovati taki prošnji obhodi po vseh cerkvah, ne samo po mestnih. — Rimska cerkev je sprejela ta običaj za papeža Leona III. (8. stol.). Dandanes je pobožnost križevega tedna zapovedana za vso katoliško cerkev.

Narjen tem obhodom je: 1) da se božjemu varstvu in blagoslovu priporoča časno imetje; 2) da se daje Bogu hvala za prejete časne dobrrote; 3) da se Bog časti z očitnim spoznavanjem sv. vere.

Obred cerkvenega opravila v križev teden je bistveno ta-le: Verniki se zberó v župnijski cerkvi. Ako je mogoče, bere se najprej sv. maša. Če te ni, prične se opravilo s klicem: „Vstani, o Gospod, pomagaj nam, in reši nas za svojega Imena voljo!“ Na to sledi verstica psalma, in potem se začne moliti ali peti litanije vseh svetnikov. Pri verstici: Sv. Marija! Za nas Boga prosi! mašnik vstane, in obhod se prične. V znamenje, da je Bogu dopadljiva le molitev, ki pride iz ponižnega in skesanega serca, nosi mašnik štolo višnjeve barve. Križenosec prične obhod v znamenje, da nam je Kristus s svojimi nauki in svojim vzgledom vodnik na zemskem potovanju. Sprevod mirno gre čez polja, mimo njiv in vertov, kjer nam se živo pred očuje ljubezen in dobrotljivost božja, in imajo naše molitve radi tega biti tim bolj priserčne.

Ravno pred vnebohodom Kristusovim se obhaja ta bogoslužna vaja, ker so ta čas verniki po velikonočni spovedi grehov očiščeni in njih prošnje in molitve so zavoljo tega Bogu prijetnejše. Tudi Kristusu, ki se ta čas povrača kot naš srednik k svojemu nebeškemu Očetu, izročamo vse svoje želje in težnje, da jih vzame seboj in nebeškemu Očetu predloži za uslišanje.

(Dalje nasl.)

„Jaz čitam iz radovednosti!“

Ali te to izgovarja?

Nedavno je bil katolišk nemšk učenjak na obiskovanji pri neki gospej v Florenciji, ki se ceni sama sebe za strogo katoliško in za zelo pobožno. Pri obiskanji presenečila ga je zelo, pokazavši mu krasno skrinjico, v kateri je bilo nekaj centimetrov belega blaga: „Vidite, to je košček obleke Pija IX.“ Učenjak je bil globoko ganjen radi tolicege spoštovanja nasproti temu spominu.

Govorila sta nekaj časa o velikem mučeniku in o slavnem njegovem sedanjem nasledniku, o njegovem jetništvu, njegovem terpljenju in terpljenju sv. Cerkve. Gospá je jokala od ganjenja. Mahoma ustopi sluga in prinese najnovejšo številko italijanskega časnika „La Gazzetta d' Italia“ ter jo položi na mizo.

„Kaj pomenja to, madame?“ vprašal je učenjak začuden.

„Prosim, to naj Vas ne moti.“ odvernica je. To je jedini časnik, katerega berem. Berem pa ga le iz zvedavosti; saj poznate to slabost našega spola.“

„Da, poznam jo dobro — toda sv. Oče so vendar prepovedali čitanje časopisov, kateri napadajo in gerdé sv. Cerkev. In „Gazzetta d' Italia“ je jeden najhujših.“

„To je res, to vem: a meni ne škoduje.“ pripomnila je gospá. „Jaz zató sv. Očeta ne spoštujem nič manj.“

„Toda je-li to dokaz spoštovanja, milostiva,“ pripomnil je učenjak, „ako čitate kaj, kar on prepoveduje, tedaj če ne poslušate njegove besede.“

Le-ta primer ni edini. Premnogi, ki hočejo veljati za dobre katoličane, čitajo časnike, ki so gledé vere in sv. Cerkve polni strupa. Ali ne prinaša vsaka številka novih napadov na sv. cerkev? in dostikrat peklensko-zlobnih? Kakó morejo katoličani biti naročeni na tak časopis, ne razumemo. Že njihova čast bi jim morala to prepovedovati.

(„St. Norbertus Blatt.“)

Goljufni denar.

2. avgusta praznovali smo god sv. Alfonza Marije de Liguori. Bil je goreč častilec Marijin in kljubu nebrojnim opravičilo svojim ni ga bilo dnó, da bi ne bil molil Mariji na čast sv. rožnega venca. Pisal je tudi prekrasno o Mariji v svoji knjigi: „O lepotah Marijinih.“ To je mati Božja svojemu častilcu obilno povernila, kajti pred smertjo prikazala se mu je čestokrat in mu napravila zadnjo uro lahko in prijetno. Iz mladosti njegove pripovedujejo življenjepisci sledečo dogodbo:

Kot desetleten deček igral je nekda za denar in je dobival pri tem. Jeden tovarišev soigralcev dejal mu je zató, da je sleparil. Nevoljen zagnal je Alfonz dobljeni denar proč, rekoč: „Kaj, mar mislite, da bodem za goljufivi denar razžalil veličanstvo Božje.“ In šel je proč. Ko se je že zmračilo, šli so ga tovariši iskat in našli so svetega mladenča na vertu klečečega pod drevesom, na katerega je bila priterjena podoba Matere Božje. Ko je to videl deček, kateri je Alfonza po krivem dolžil goljufije, bil je pri tem pogledu tako ginjen, da je zaklical: „Oh, svetnika sem razžalil!“

Ta deček se je tako ustrašil, ker je bližnjega razžalil s krivičnim dolženjem; kako vse huje bi se morali prestrašiti marsikteri, ki Boga in bližnjega ob enem razžalijo s krivičnim dolženjem, ki krivičijo škofo, mašnike, in iščejo pred vsim svetom jih ogerditi in jim dobro imé pograbiti — dostikrat tudi še po njih smerti!

²⁾ Gl. Bercastel, cerkev. zgod. zv. V. str. 419.

Tebi čast Marija!

Sonetni venec,
Zložil Vladimir.
(Konec.)

VIII.

Tedaj ti deva si v nebeškem svitu,
H katerej se oko obrača moje,
Gledaje angeljev neštete bróje,
Ki zró v obraz s krasoto tvoj obliti.

Stvaritelj je pogled čudoviti,
Uprt na zbor, ki troje slavo poje,
Proslavljaó kreposti rečne tvoje,
Jednake kroni v glavi lasokiti.

Trenotek svet, tako ki gane stvarstvo,
Da krog nebeščanov vrtnic-vrtnico
V slovesnih hvalnicah tako opeva!

A v sreči vsej zre troje varstvo
Na vse, ki kličejo te pomočnico,
Mrjoče v tugi, bedi, čista deva!

IX.

Mrjoče v tugi, bedi, čista deva,
Nikdar ni roka troja zapustila,
Sirotam vedno dala si blažila,
Spominjajoč se lastne tuje dneva.

Kako nesrečniku srce ogreva,
Kedar skesan razkrije ti čutila
In kot nikjer od tebe tolažila
Obilno v srto dušo mu prispeva.

Zamaknjen grešnik zre v obličje drago,
Kleče slabosti pripozna je mero,
Proseč, da milost njemu izposluje.

Devici blagi kes izrabi srago,
A stvarnik, zroč njegovo trdno vero:
Adamovih potomcev tožbe čuje.

X.

Adamovih potomcev tožbe čuje,
Ki k njemu vro do zlatega prestola:
Darilo žgalno iz bolesti dola,
Ki zmote svoje trpko objokuje.

Stvaritelju paž tožbe niso ptuje,
A pušča ljudstvo srca da ohola,
Ki v sili k njemu so se obrnola,
V pokori preje grenki očiščuje.

Za zmote zadostilo je kesanje,
Kesonje vir udane je pokore,
Ki čistemu žiteljenju je studenec.

Videč solze devica prosi zanje;
In stvarnik, ljudstvo da obup ne zmore:
Razganja skrb trpinom s trudnih senec.

XI.

Razganja skrb trpinom s trudnih senec,
Dasi njih kes ni bil mu v zadostilo,
Mariji na ljubav le zmot obilo
Odpustil jim njen božji je prvenec.

Zato pa k njej se narod — spokorjenec
Obrača vselej sebi v tolažilo,
Moleč udan Mariji v povračilo
Molitev njej najdražjo — rožni venec.

Ginljiv prizor, ko v božjem hramu zbrano
Kraljici venca ljudstvo v čast hvaležno
V molitvi njene čednosti našteva!

Nje pesni uro pozno, uro rano
Prepeva grlo trudno, grlo nežno,
Iz hvalnosti, ki srca vsem ogreva.

XII.

Iz hvalnosti, ki srca vsem ogreva,
Postavlja narod krasne spomenike:
Visoke hrame, dragocene slike,
Kjer se slavi povsodi modra Deva.

Premnogo cerkvic z naših holmov seva,
Slaveč svetnice razne in svetnike,
A vsi množine nimajo tolike,
Kot mati sama ima jo Kraljeva.

Kedo našteval dneve vse bi scete,
Ki ljudstvo, milosti se spominjaje,
Rodici Božji v čast jih posvečuje!

Tedaj do neba vro molitve rnete;
In milost s hvalnostjo poračevaje
Jej ljudstvo biserje, zlato daruje.

XIII.

Jej ljudstvo biserje, zlato daruje,
Prišedši v dolgih vrstah v kraj čestiti,
Kjer draga hram se romarjem sločiti,
Kjer milosti Devica podeljuje.

Od blizo, daleč, iz dežele ptuje
Mladenk priroma venec zlatokiti;
Žena, mladeničev trop ponositi,
In móž, da vsak se jej priporočuje.

Izročča mati svoje dete nežno,
Poklanja deva svoje v dar okrasje,
Oporo da hvaležni ozdravljenec.

Brodar daruje barko lahkobežno,
In poljedelec svoje zlato klasje,
A jaz sonetor jej poklanjam venec.

XIV.

A jaz sonetor jej poklanjam venec,
Kot hvalni dar za milosti neštete,
V hladilni lek pekočih ran sprejete,
Ker njen sem zvest srca izporedenec.

Opeval cvét deviški mnog Slovenec;
Oj, da bi mogel jaz kreposti svete
Devic-Device zlití prav v sonete!
Le žal, ker mlad sem muze posvečenec!

Zató opeval pa timbolj goreče,
Če milostno mi bode dodeljeno,
V posmrtni dobi bom jo rekoviti!

*Dokler pa ne prisije žar te sreče,
Zvetje, mati, bodi mi željeno:
Težavno jad je zase svoj no-iti!*

Magistrale.

*Težavno jad je zase svoj nositi;
Enkrot srce se v tugi vender gane:
Bolesti vse razkrije prej neznane,
In brž mu dnevi minejo srditi.*

*Češčen, kdor zna zaupanje ceniti!
A če premišljam, komu razodane
Srce trpeče najbolj svoje rane;
Tedaj ti Deva si v nebeškem sviti!*

*Mrjoče v tugi, bedi, čista Deva,
Adamovih potomcev tožbe čuje,
Razganja skrb trpinom s trudnih senec.*

*Iz hvalnosti, ki srca vsem ogreva,
Jej ljudstvo biserje, zlato daruje:
A jaz sonetov jej poklanjam venec.*

Cvetlični venček Mariji.

Cvetlični venček ti bom vil,
Cvetličic vsih Kraljica!
O naj bi Te razveselil,
Brezmadežna Devica!

Cvetličice so barve tri
Skrivnostnega pomena,
Iz vsake solnčno se žari:
Marija prečeščena!

Cvet perve kitice krasán
Na beli snežek klije,
Veseli rožni venček zvan
Je rajske lepотиje.

Z rudečih druga se cvetlic
Mi kitica pričenja,
Marijinih venček je solzic —
In Jezusa terpljenja.

Kot solnčni žar, se tretji cvét,
Iz kitice mi vtrinja;
Častiti del — ves rajski svét —
Mi venček ta — odgrinja.

A s ktereга je verteca
Dobila cvetek roka,
Marija! vertec dno sercá
Je vdanega otroka. —

Pomagaj, v sercu da cvetó
Mi cvetke ljubo-mile,
Da spletam venček Ti zvestó,
Do skrajne smertne sile.

Skazuj, o Mati, mi pomoč
Za venček darovani;
Še zlasti zadnje ure noč,
O bodi mi na strani!

Naj sveti križ in venček Tvoj
Mi močno bo orožje;
Po Tebi rešen duh se moj
Naj verne v róke Božje.

Radoslar.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Od Brežic 27. avg. Včeraj smo imeli lepo slovesnost v mestu Brežicah. Posvečevanje cerkve čč. oo. Frančiškanov. Ta cerkev sv. Antona Pad. je bila hudo zanemarjena v vsakem oziru. Mislilo se je pač na poprave, pa vsak se je dela in stroškov ustrašil. Pa tako ni moglo in ni smelo ostati. Sedanji č. o. gvardijan Albin Bregar, poprej bogoslovski učitelj v domačem zavodu v Kamniku, nastopivši svojo novo službo v Brežicah, takoj sprevidi potrebo, da se prenovi cerkev, in zaupajoč v Božjo pomoč in darežljivost vernih serc, se junaško loti velikega dela, katero se je doveršilo v nekaterih mescih. Prenovljenje in popraviljanje obsega vso cerkev: Veliki oltar in stranske oltarje, okna, podobe, stene in tlak. Ako si poprejšnjo cerkev videl in sedanjo gledaš, bodeš takoj prepričan, da je tukaj delala in vodila modra, bistra glava. Ves vtis se znači v kratkih besedah: Prav priprosto pa popolno okusno delo. Ker so med popraviljevanjem cerkve spovedovali po hodniku in presv. Rešnje telo hranili in maševali v sakristiji, se ve, da so komaj čakali se preseliti v cerkev, ko bode delo doveršeno in bode konec razbijanja in vseh nepovoljnosti. Ta srečni dan je bil v saboto, 26. avg. Dan poprej so pripeljali premili gospod knezoškof Lavantinski Mihael ostanke ss. Lavrencija in Mavricija, in v saboto 26. od 8—12 ure posvečevali cerkev. Vernega ljudstva je bilo od vseh strani silno mnogo, ki se je veselilo vdeležiti se tako vzvišenega cerkvenega obreda ter tudi, da je ljudstvu tako priljubljena cerkev lepo doveršena, kamor zabaja mnogoštevilno iskat si dušne hrane. Premil. gosp. knezoškof so bili vidno veseli, da so imeli priložnost v tako lepi cerkvi predpisane obrede opraviti, kar so tudi pri obedu očitno pripoznali. Moški pevci so pa tudi kaj lepo slovenske pesmi — eno latinsko — peli. — Mesto se je praznično obleklo, pa da na Slovenski zemlji na levem bregu urne Save blizu drugih slovanskih pokrajin, ni bilo nobenega znamenja. Bog ohrani v. č. o. gvardijana še za kako drugo veliko delo! —c.

Spomin na bivše letošnje Šmarnice. Zamudil sem opisati svoje potovanje v prelepem Marijinem mescu maju. Z velikim veseljem sem gledal po mnogih krajih obilno število častilcev Marijinih, kateri so že zarano vsak dan hiteli častit našo ljubo in usmiljeno Mater Marijo. Oh s kolikim veseljem sem gledal v več krajih polne cerkve častilcev zdihovati k Mariji z zaupanjem za pomoč v dušnih in telesnih potrebah. Koliko veselja in tolažbe vživa duša, ktera se izroči v Marijino varstvo! Blagor zvestim častilcem Marijinim! Ne jenjajte, ne utrudite se častiti Marijo vsi ubogi in z britkostmi obloženi, kličite in prosite Marijo; gotovo boste pomoči dobili. Posebno po Dolenjskem sem videl že zgodaj zjutraj polne cerkve ljudi pred lepo okinčanim altarjem klečati, n. pr. v Leskovški, ki ima mnogo častilcev Marijinih; in obilno nedolžnih duš, ktere so lepo ozališale Marijin oltar. Tako tudi na Raki, na Studencu, v Cir-

kljah in po mnogih drugih krajih. Postavili so po več vaših prelepe visoke mlaje, zastave pri Marijinih kapelicah, kakor v Skopicah, lepi Kerški ravnini, kjer je visoko nad hišami vihrala zastava pri kapelici in so vsak večer molili sv. rožni venec in litanije. —

Bil sem v Marijinem mescu tudi v glavnem mestu Dunaju; tudi tam sem videl več cerkev prelepo okinčanih Mariji na čast. Posebno ozališan je bil Marijin oltar v cerkvi sv. Karola, v cerkvi Marije pomagaj, in še v neki drugi cerkvi, katere imena ne vem. Tudi tam tedaj je mnogo častilcev Marijinih, kateri so z molitvijo in lepim petjem častili Marijo.

Bil sem večkrat v majniku v Ljubljani, ktera se pač sme belati imenovati v češčenju Marije D. in o lepem pobožnem življenju mnogih katoličanov vse preseže; vendar žalostno je, da nesnage je tudi tukaj veliko! Bile so po dvakrat na dan polne cerkve častilcev Marijinih. Veselje je gledati toliko pobožnih, v naši Ljubljani, ki vsak dan v obilnem številu pristopajo k mizi Gospodovi, da prejemajo živež dušam in se s tem stanovitne ohranijo. Z veseljem sem videl Šmarnice v neki hosti; delavci so delali in niso mogli obiskovati Šmarnice v cerkvi. Naredili so lepo kapelico iz zelenih smrekovih vej, jo pokrili, notri naredili oltar, postavili nanj lepo podobo Marijino, in so tam v hosti vsak dan Njo častili. Veselje je gledati kaj enakega. Ne morem pa zamolčati zanikarnosti nekaterih krajev, kjer imajo v farni cerkvi za patrona Marijo. Bile so vsak dan Šmarnice, ali cerkev bila je večinoma prazna; zelo malo se ondi nahaja častilcev Marijinih. Oh kako žalostna taka mlačnost; posebno to leto, ko je bila tolika suša, da se še delati ni moglo; čas je bilo k Šmarnicam hoditi in Marijo za pomoč prositi; ali vendar bila je vsak dan cerkev večinoma prazna. Tu sem z žalostjo opazoval prebivalce: polno napuha in ošabnosti, prevelika ljubezen do bogastva in posvetnosti. Ni čuda, da ravno v Marijinem mescu se je primerilo več žalostnih dogodov! Še bolj žalostnih nasledkov se je bati, ako bodo tako malo marali za zapovedi božje in tako slabo častili Marijo. Ljubimo tedaj in častimo Marijo vsi stiskani, v nadlogah in težavah, k nji zdihujemo, ker nobeden, kdor kliče s terdnim zaupanjem v bridkosti in nadlogah Marijo na pomoč, ne bo zapuščen; to nas uči sv. Bernard. In jaz po svojih mnogih skušnjah smem reči, da sem po milosti Marije D. že veliko prejel, kar sem prosil, česar jaz ubogi grešnik nisem vreden. Zato sem vedno dolžan klicati; častite, ljubite, prosite Marijo, izročite se v njeno varstvo, in srečni boste, saj Marija nobenega ne zapusti, kdor z zaupanjem k Nji za pomoč pribeži.

Solun. 16. avg. 1893. (Poterdilo in stan misijona.) Po Vašem dobrotljivem posredovanju sem prejel od našega č. g. sobrata Urbana Nežmaha 121 gld. 50 kr. kot mili dar za stavljenje nove misijonske hiše v Macedoniji; za tako lepi dar se Vam prečistiti gospod kanonik in vsem blagim dobrotnikom prav serčno zahvaljujem. Ljubi Bog naj vsem stotero poplača! — To je tedaj prvi in do sedaj še edini lepi kamen za novi misijonski dom; berž ko se bo 3—4 tisuč gld. nabralo, se bode delo pričelo; po prošnji N. lj. Gospé vedne pomoči in sv. Jožefa upam, da ako ne bode mogoče v tem letu, da saj v pri-

hodnjem letu se otvori nova misijonska postaja. Vem, da na vse strani, radi vse dobre naprave podpirate in zato od blagih dobrotnikov mile darove nabirate, zato se Vam in vsem dragim Vašim sodelavcem tudi zanaprej ponižno priporočam. Ne vem, se li motim, pa tako se mi saj dozdeva po vsem tem, kar slišim tukaj o tem misijonu in kar sam nekoliko opazujem, da se lepši in boljši doba pripravlja za naše uboge bulgarske razkolnike; vsakdanja molitva naših dragih bratov in sester bratovščine sv. Cirila in Metoda, ki je že hvala Bogu zelo se razširila med Slovenci, je gotovo tudi k temu pomogla, da je že do sedaj čez 40 tisuč zedinjenih Bulgarov v Macedoniji; pa še lepši in obilniši žetva se na tem misijonskem polju pripravlja, ker še ni dolgo, da se je ena cela občina, 124 familij, oglasila in prosila milost gosp. vladiko, ko so obiskali sosednjo kat. faro, da jih naj sprejmejo med svoje ovčice, in zadnje dni so dobili pismo iz enega kraja, kjer še do sedaj ni bilo nobene katoliške občine v tisti celi okolici, to je med Kavalo in Dramo, v katerem prosijo ondotni Bulgari, da naj pridejo mil. g. vladika in jih sprejmejo v katoliško Cerkev. Tako je sedaj opazovati posebno nagnjenje k katoliški Cerkvi; resnica pa je tudi, da s tem, da so sprejeti v kat. Cerkev in da so se večidel tudi s svojim sveštenikom očitno in slovesno razkolništvu odpovedali, je komaj prva stopinja storjena, in ne smemo se čuditi, da se tam pa tam primeri, da se eden ali drugi ali več skupaj nazaj poverne v razkolništvo, kar se, hvala Bogu, vendar prav redkokrat zgodi; čuditi se je bolj, kako, da še v teh okoliščinah in razmerah navadno zvesti ostanejo, ker ubogi Bulgari so silno nevedni v kerščanskem nauku, celo v najpotrebnejših rečeh; tudi njihovi svešteniki v razkolništvu nikoli ne oznanjujejo besede Božje, revčeki so večidel sami nauka potrebni in s tem da se zedinijo, ostanejo kakor so bili, ako jih nihče ne uči; tedaj dušne hrane manjka ubogim ovčicam — spovedi — sv. obhajila — besede Božje.

(Konec nasl.)

Razgled po svetu.

Dunaj. Ljudska šola katoliškega učiteljskega seminarja bode od pričetka bodočega šolskega leta veljala kot vадnica učiteljsišča. Katoliški učiteljski seminar dobil bode v istem času svoj tretji tečaj. Takó poroča časopis „St. Norbertus-Blatt.“

Rim. Postava iz meseca julija l. 1890. o rimskih dobrodelnih ustanovah imela je kot posledico, da je frامasonska vlada italijanska pograbila tudi premoženje romarske hiše, namenjene romarjem iz vsega svetá, namreč hospica „Ssma. Trinita dei Pellegrini.“ Ker le ta hospic ni bil italijanska naprava, temuč mednarodni zavod, vzdrževan od katolikov v ptujih državah, protestirali so, kakor poroča „Osservatore Romano,“ proti nezakonitemu postopanju italijanske vlade, mnogi ptuji narodi, vzlasti Španjska, Portugalska in Bavarska.

Rim. (Porta Pia in „buzurri.“) Včasih tudi slepa kura zerno najde. Tako tudi slepi liberalci kterikrat resnico zadene. Liberalni „Corriere di Napoli“ je 25. in 26. julija zadel na tako zerno zlate resnice. Piše namreč med drugim: „Mi smo tukaj (v Rimu) za-

lostna figura, mi ubogi „buzzurri“ (to je v Rimu psovka za tuje vsiljence), ki med Kolisejem in sv. Petrom nismo vedeli še nič boljšega vstanoviti, kakor „davčno (finančno) palačo, ktere finance so le pre-dobro znane.“ (Kdor je bil že v Rimu, bo vedel to pregrenko zatiro še bolje ceniti!)... „V tem mestu bi se morali mi bolj kot ne vem kje čutiti za Itali-jane; čutimo pa se vseskozi le kot Piemontčane ali kot Sicilijance, Ligurce, Napolitance. Veliko bolje bi bilo prestrelino Porte Pie zamašiti in nastopiti povernitev od Panteona k Supergi (kralje-vemu gradu v Torinu)... Kaj tacega pisati, bilo bi pred kaj leti žaljenje veličanstva!... Zdaj pa se sami tako na persi bijejo! — Kaj pravite liberalci, ki ste bili veseli, ko je bil Rim posiljeno uropnjen? —

Dejanje sv. detinstva. O priliki petdesetletnega obstanka dejanja sv. Detinstva izrazili so sv. Oče svoje zanimanje za to društvo, katero jim je bilo še kot nunciju v Bruselju posebno pri sercu, v posebnem pismu (breve), v katerem so mu podelili še razne posebne privilegije.

Dejanje sv. Detinstva je bilo vstanovljeno leta 1843 v duševno in telesno reševanje zapuščenih po-ganskih otrok na Kitajskem — vzlasti onih, katere brezserčni stariši izpostavljajo — in v drugih ne-kerščanskih deželah.

Pervo leto je bilo vseh dohodkov 11,160 gld., zadnja leta pa že več kot 1,680.000 gld. V vsem skupaj je društvo dosedaj nabralo nad 42,000,000 gld., in kerstilo nad 12.000,000 poganskih otrok. Samo leta 1891 kerstilo je nad 481,500, vzgojevalo 145,400 otrok, vzdrževalo 153 misijonov z 661 sirotišnicami, z 418 šolami, 297 delavnicami, 896 lekarnami in 108 vertnimi njivami.

Novosti iz Kongo-pokrajine. Zadnja poročila po-terjujejo smert roparja sužnjev Muni Muharre. Poročnik de Wouters d' Opeinter napadel je s 170 vojakov nad 2000 mož broječo četo glavarjevo ter jo po daljšem boju premagal. Pri tej priložnosti uplenili so vojači več rečij odvzetih umorjenemu Hodisterju in njegovima spremljevalcema. Zanimivo je pismo deželnega namestnika Rašid-ben Mahomed-ben-Said-a do strica Tippo Tipu-a, v katerem skuša opravičiti prvi sina Tippo-Tipa Sefu-ja radi dogodkov ob Lamani-ju. Sefu se je z Muni-Muharrom boril proti poročniku Dhanis-u, koji je naposled zmagal. Rašid pa terdi sedaj, da je Sefu hotel s pomočjo Muni-jevo kaznovati samó upornega podložnika svo-jega očeta, a da ga je pri tem poročnik Dhanis kri-vično napadel. No, vse to se ne vidi resnično, ampak je najberže le nekaka zvijača arabskih poglavarjev, ki sedaj spoznavajo, da ne morejo proti vojaškim četam ničesar opraviti, pa bi se radi na tak način izmotali iz zadrege ter še nadalje mirno ostali v onih pokrajinah. — Nadalje je v tem pismu omenje-nega nekaj ob Emin-paši. Emin-paša je baje na-padel arabskega glavarja Said-ben-Abed-a. Boj je trajal dva dni; tretji dan pa je bil baje Emin-paša s svojimi četami vred premagan in ubit (?). — Tippo-Tip poslal je le-to pismo stotniku Becker-ju v Antwerpen, hoteč s tem dokazati nedolžnost svojega sina Sefu-ja radi dogodkov ob Lamani-ju. V lastno-ročnem pismu, ki je temu pisanju pridejano, z dné 16. aprila, zagotavlja Tippo-Tip, da ni njegov sin ni-kedar mislil upirati se vojaštvu Kongo-deržave in da je kakor prej, tako i slej pripravljen zvestó služiti

Kongo-deržavi. No te miroljubne in ponižne besede je lahko razlagati si, ako čitamo poročilo v „Mouve-ment Géographique“ iz gorenjih Kongo-pokrajin. Po tem poročilu je namreč poročnik Chaltin proderl z 250 vojakov do Bena-Kambe in bode od tamkaj takoj marširal proti Niangwa, da se ondi združi s četami Dhanisovimi. Parobrod „Ville d' Anvers“ pa bode sledil z drugim oddelkom vojakov. Tudi stotnik Phontljier, ki je prišel ob istem času v Baroko, dobil je povelje, nemudoma marširati proti Lamaniju, da se ondi zedini z Dhanisom. Iz tega bi se dalo po-sneti, da so se sedaj zedinjene čete polastile Manyeme in da imajo v rokah tudi pot do Tanganjikajezera in tako bi bila ekspedicija stotnikov Jacques-a in Joubert-a, za katero se je toliko skerbalo, rešena. — Z druge strani pa se poroča časopisu „Kölnische Volkszeitung“ o isti stvari: „To je bilo lahko že na-prej vedeti, da bodejo Arabci s kakoršnokoli básnijo skušali opravičiti Sefu-ja, radi njegovega boja z Dhanis-om, ker jim je koristnejše kakor pa naravnost priznati, da se je sin Tippo-Tipa združil z znanim ljudskim tolovajem Muni-Moharrom ter se boril proti Evropejcem. No, tega bi ne bili pričakovali, da bode nekdanji belgijski častnik pomagal trositi take laži po svetu. Stotnik Jérôme Becker, ki je dovoljno po-znan radi svojih tenkih zvez s Tippo-Tipom in dru-gimi arabskimi glavarji, in radi svojega sovraštva do misijonarjev in do družbe za odpravo sužnjištva, objavlja dve pismi, poslani mu od Tippo-Tipa, v ka-terih le-tá skuša dokazati, da je Sefu kot prijatelj Evropejcev marširal proti jugu, da bi ondi kaznoval nepokornega podložnika svojega očeta, ter da se je pri tem vsled neke nerazjasnjene zmote zapletel v boj z Dhanis-om. No, vradno je dokazano, da se je Sefu zvezal z Muni Moharrom, da se skupno borita proti „nazaranom.“

(Gl. „Gott will es!“ 12. zvez. 1893.)

I. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec kimovec (september).

a) Glavni namen:

Sv. cerkev na Luškem.

b) Posebni nameni.

1. **S. Egidij.** Ta in vsak dan meseca vse naznanjene, pa še ne zabeležene ali nujoma nastale zadeve. Ohranitev sadov kat. shodov.

2. **S. Štefan.** Ogerska, in vse dežele krone sv. Stefana. Duše mnogih ponesrečenih in njih zapuščene družine. Terdovratne sovraštva.

3. **Angeljska nedelja.** Poživiljenje vere in pobožnosti do sv. angeljev varhov. Pomoč v zelo hudi stiski. Otroški vertovi. Mnogo zgubljenih.

4. **S. Rozalja.** Odvernitev kolere. Stanovitnost na potu po-boljšanja. Množitev deviškega duha. Vrejevanje težavnih družbin-skih razmér.

5. **S. Loreno Justinijan.** Mirna vdanost v skrivne pota božje previdnosti. Več brezbožnemu rogovilstvu izpostavljenih krajev.

6. **S. Magén.** Skupno odvrčanje naraščajoče npravne spri-denosti. Podelitev služb na raznih pastirskih mestih. Oproščenje poklic ovirajočega glavobola.

7. **Xv. Tomaž in dr. mart.** Mnogi Kristusovi spoznavalci ob času velikega preganjanja. Kat. družbe učiteljev. Misijoni in duhovne vaje.

8. **Mali Šmaren.** Nabiranje kerščanskih borilcev po marijanski kongregaciji. Javno čiščenje Marijino po njenih podobah na hišah in stanovanjih.

9. **S. Peter Klaver.** Veliko delo spreobrnjenja Afrike. Zamernarjeni duhovni. Samostanski novicijati in semenišča.

10. **Praznik presv. Marijinega imena.** Ponizanje sovražnikov kerščanskega imena. Boj za kerščansko šolo. Keršč. prenovljenje Dunaja. (Dalje nast.)

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov, Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad. in brezverstvo. prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe. — Priporočen sedanji zmešani svet Jezusovemu presv. Sercu za razsvitljenje, zlasti nekterih „herezijarhov“. — Odprava neke nesramnosti na priprošnjo Naše lj. G. presv. Serca Jezusovega. — Dva nevarno bolna gg. župnika.

Listek za raznoterosti.

Ljubljana. Skupaj povzete duhovske spremembe. Preč. g. dekan Jan Oblak je postal častni kanonik Ljublj. stoljnega kapitlja; v. č. gosp. dekan Martin Povše pa častni kapelan Lavretanske Marijine hiše in vv. čč. župnik gosp. Matej Tavčar in dekan Franc Kumer pa duhovska svétnika kn. šk. ekselencije.

Cerkveno vmeščeni so bili čč. gg.: Jak. Koritnik na duhovnijo Bloke; Peter Ogrin na Suhor; Ljud. Jenko na Tern; Fr. Kumer na Verhniko; Jan. Berlic na Mošnje. Č. g. Jan. Šaferju, župniku v Grahovem, je podeljena duhovnija Duplje, in č. g. Ant. Hočevanju, župn. v Št. Joštu, duhovnija Brezovška.

Preč. g. zlatomašnik Jož. Nakus in č. g. ekspozit Lor. Rožman sta dobila privoljenje prestopiti v stalni pokoj.

Razpisane so duhovnije: Grahovo, Knežak, Žalina, Behinska Bela. Št. Jošt v Verhn. dekaniji, Dobrava; novovstanovljena župnija Planina v Vipavski dekaniji. Čas za prošnje do 22. septem. 1893.

Prestavljeni so čč. gg.: Franc Pešec iz Lašič v Cirknico; Al. Česarek iz Boštanj v Logatec; Janez Piber iz Št. Jerneja v boh. Srednjo vas; Vinc. Vondrašek s Križevga pri Kostanj. v Šent. Jernej; Jan. Pfajfar z Mirne peči v Harije za ekspozita; Jan. Bezeljak iz Logatca za I. v Stari terg pri Ložu; Jan. Kalan z Dola v Kamnik; Fr. Indov iz Dol v Prečino; Al. Železni iz Boh. Srednje vasi v Šmartin pri Kr.; Fr. Česarek iz Suhorja v Metliko; Jan. Jelenec iz Dragatuša v Podzemelj; Anton Šmid iz Mirne peči v Vinico.

Novonastavljeni so čč. gg.: Ant. Poljšak na Vače; Matej Rihar v Lašiče; Viktor Koechler v Boštanj; Jan. Legat v Križevo pri Kostanjevici; Fr. Dimnik v Leskovec; Anton Nedved v Mirno peč;

Fr. Krevs v Dol; Vinc. Čibašek v Mirno peč; Al. Jaklič v Stari log pri Koč.; Karol Jaklič na Faro pri Kost.; Fr. Juvan v Dole; Jož. Knific v Gorje za benef. in duh. pom.; Tom. Rožnik v Polhovgradec.

Spremembe prečast. in čast. oo. v frančiškanski provinci sv. Križa. V Ljubljani: P. Hugolin Sattner, gvardijan, prokurator in pevovodja; P. Jožef Bizovičar, vikar, vodnik 3. reda. Na Tersat pride P. Gavidijoz Zega. V Gorico P. Angelus Mlejnec, lektor. V Rudolfovem P. Viljem Vindišar, gvardijan; P. Florentin Hrovat, vikar in šolski vodja; P. Matvez Vidmar, katehet. V Kamnik: P. Benignus Snoj. V Pazin: P. Emilijan Dovgan iz Brežic za kateheta. V Samobor: P. Joahim Svetič za vikarija; P. Lambert Golovsky za kateheta. V Klanjec: P. Edvard Ravstohar, gvardijan in administrator; P. Fulgencij Trafela iz Pazina. V Nazaret: P. Bernard Vovk, P. Feliks Podbregar. V Brežice: P. Hieronim Knoblecher. V Jasko: P. Kalasancij Margreitner.

V Žalini je 23. avg. verli župnik Lor. Urbanija imel prav ginljiv pogreb; 15 gg. duhovnov s preč. g. dekanom A. Drobničem na čelu in več gg. učiteljev ga je spremlilo na pokopališče; govoril je č. g. Fr. Avguštin Kopanjski. — Bog mu daj večni mir!

V Biljah je bil 26. avg. pokopan ondotni gosp. vikar Št. Faganelj, prejemši pred smertjo ss. zakramente. R. I. P.!

Katoliška družba ima prihodnji torek, dne 5. septembra 1893, zadnjič za letos na Rožniku sveto mašo za društvenike, zjutraj ob polišestih z navadnim darovanjem za uboge iz Vincencijeve družbe.

Dr. Jarc.

V Idriji, kakor naznanja dopis (brez podpisa), je bil 13. avg. slovesno sprejet v katoliško Cerkev protestanški mladeneč J. Š. s Češkega.

Domu.

Glási v tihi mrak donite;
Čez goré in dol hitite
Ljubi moj pozdravit dom!
Kdaj ga zopet videl bom?

Le povejte, da goreče
Bije serce mi ljubeče
Zanj na tujem noč in dan:
Za slovenski dom krasan!

Gor nad zvezde serčnovdana
Dvigni se molitev zbrana:
„Božje čuvaj ga oko,
Blagor rôsi nanj nebo!“

—m—

Dobrotni darovi.

Za dijaško mizo: Č. g. duh. pastir Mat. Absec 5 gld. — Č. g. novomašnik A. K. 1 krono.
Za sv. Detinstvo: Marijanišče 9 gld. — Neimenovana 1 gld.
Za sv. Očeta: Neimenovana 1 gld.
Za cerkev sv. Jožefa v Prjedoru: Neimenovana 50 kr.
Za misijon v Kumatu na Japonskem: Ad. m. D. Gl. 25 gld.